

Бүгү чурттарың пролетарийлер. каттыжынаб!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди Сөвөдиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 185 (1983)

1982 чылдың август 10, вторник

1925 чылда үндөспөттүгөн

Өртөз 3 көп.

«Шын» солун КУШ-АЖЫЛЧЫ АЛДАР ТУГУН бөгүн Хүдөр-оол Дамдынович Иргиттин өг-бүдөзиниң сизиниң зөөнүзүн чедишкенин турса-кадып көдүрдү.

Чөөн-Хемчик район-да «Большевик» совхозтун бо хойжузу 20 тонна сизиниң кезип белеткээр социалист хулаагың 29 тонна кылдыр күөскөткөн.

МАЛГА ЧЕМ БЕЛЕТКЕЛИНИҢ ШАЛЫПЧЫ АЙЫ: киж и бүрүзү идепкейлиг киржир САРААТТАР АМ-ДАА НЕМЕЖИР

Барыш-Хемчик районун совхозтарында мал чеми белеткээр бригадалары аразында организаастаа социалист чарыштын сөөлү үш он хонукта улаштыр тилеги чыгып болган. «Барлык» совхозтун Шадде-Тейде Кен-оол Ботчукович Саая удурткан бригаданың механизастаа тилеги зөөнүзүгө эрте чедер берди. Мында ажал-иш хай-нышкыныг чоруп турар болду. Сарат кылган кижилерин көрүп, оларны ажал-иш эки түнөөдөгү болуп турарын Кен-оол Ботчукович биле чугалажып олурду. Мында ажалдап турар кижилер бир сараатты салып доозду.

Бо механизастаа зөөнүзү партия кезигүүгө калмаат Анатолий Хомушкун удуртуп турар. Кыска үш ий-түндө 8 тонна сизиниң са-

рааттан алган. Зөөнөдө 11 амыктар бар. Олар боттары-ны ошаама ажалыга кызымаат, ая сеткилдиг оолдар. Сарат салыр МТЗ-50 тракторун башкарычымы Кы-мыл-оол Монгуш эркек чы-зым механизаторлар ортузун-га организаастаа социалист чарышча чемпион болган. Ол 1946 эталон ганы ажалдап кылган, бо чызым база оор дудак чок ажалдап турар. Саая Хертек биле Сүрүн Саая МТЗ тракторларын, сиз-гениң кезериниң хуш нормала-рын 140-150 туулук кудалат-найы турар. Граблы сөөрткү МТЗ-лерде Виктор Хомушкун, Анатолий Хомушкун олар сиз-гениң саат чок болуп, волюн-тарлыг МТЗ-лерде тракто-рист Сергей Саая, Борис Хомушкун олар сараат салы-чыларын сизиниң үзүктө чок эккен турар. Бо зөөнүзү

сизин белеткээр планын 700 тонна, ам кылып алганы 650 тонна. Арактаның август 10-да доозунтар, харын-даа 100 тонна амыр күөскөдүр сорулга салган.

Зөөнө бүрүзү тус-тузунда планнарыг. Планнарыг ба-за-ла амыр күөскөдүр тур-рары мыда ажалдап тур-ар кижилерин ажалындан ал-деп.

Бригада ниятиз-биле 1351 тонна сизини белеткээр планыг. Ам бо хуниңде 1150 тоннамы белеткээр. Бот-тарының планын бо айылы 10-да доозарып олар шит-тирлеп алган. Владимир Хер-тектин удуртканы зөөнө 40 тонна планындан 35 тоннамы. Садгыгын Хомушкунун зөөн-үзү 45 тонна сизиниң 35 тоннамы кылып алгаш, мур-

БҮРҮН КИРЖИЛГЕЛИГ

Мал чеми кураавыраар дугайында чаралаттыгын шал-гыч айда улам сорукуг ажалдаар дөш. «УТКА 25 чымы» совхозтун бүгү ажал-ишчилерин албан, организа-ция коллективтери ол ажалда ха-ра туттунган. Совхозтун Ары-сан салбырында ажал-агыш өргөдөгүн коммунист Б. К. Алай-оолдун удуртканы бу-дук-бүрү белеткээр ажалда суурун чурттанчылар, тус-тус коллективтер сөксөт чок киржилгелиг.

Бо чызым салбыр 100 тон-на будук-бүрү, боондактар планыг. Амгы хуниңге че-дик 84 тонна будук-бүрү бе-леткөткөн. Оларны хойжу кыштагында чедирген, кур-гатаан. Хойжун тракторист Та-лоон Чудымун будук-бү-рү боондактары кылдан-даа ажа. Комсомолчулар Ай-ажа Бадым, Надежда Чо-

мукун, Чечек Бадым олар боондактан будук-бүрүгү кургатаан, эрестиг ажалдап турар.

Мында сүт-бараан ферма-зын коллектив (бригадир К. Минчир-оол) 40 тонна будук-бүрү кылдыр ужураат. Олар ун планын 43 тонна ажалдап, ажалын ам-даа уламчылашкан. Андрей Се-нди Арысан ортукмаш шол-айын башкылар, ажалчы-нары башкылар турар. Оол коллектив 45 тонна будук-бүрү белеткөөш дугааган. Харылаа салбыр (пача-лыг коммунист Ульяна Са-да) бо ажалда идепкейлиг киржип, 3 тонна будук-бүрү белеткөөш. Коллектив бүрүзү планыг оналдарын чеди-шкениг күөскөтө-да, ниятиз-биле ажал чы-зым белеткээр уламчыла-шкан.

Т. ОЧУР-ООЛ

Мөңгүн-Тайгадан медээлер

СИГЕНЧИ БРИГАДАЛАРДА

«Малчын» совхозтун меха-низаастаа сизиниң брига-дады Ак-Чыраада 1200 тонна сизин белеткээрниң ху-лаагыг. Механизаторлар бол-гаш хойжыларын сизин кезиктирер бо хуниңде 405 тоннамы белеткээр сараатта-нар.

Бо чугула ажал-ишче тра-кторист Владимир Салдык, пресектеги Василий Даба

оол ху норманын донка-мал ажалып, эки ажалдап турарлар. Хойжы кезер зөөн (удуртук-чузу Шооку Хураал) 30 тонна сизини кезип пресекте-нар. Хойжы кезерлерден ху-лаагыг. Хойжы кезерлерден ху-лаагыг. Хойжы кезерлерден ху-лаагыг.

МАЛЧЫННАРЫҢ ЭГЕЛЭШКИНИ

Ол-да совхозтун Тоолалыг хойжу бригаданың (брига-дир коммунист Нүржүт На-ра-оол), сардыкчылар брига-даның малчынары (брига-дир Даста Сары-оол) Тес-Хемчин Ак-Чыраада сизин белеткээр амыр дөш чалгыс кижилер организаастаа кир-гелер. Тоолалыгтын өшкү надарчылары Хомушкун Ту-

мей-оол, Ооржак Кара-оол, Хомушкун Наргы-оол, сар-дыкчылардан Иргит Өлчөй хуш норманы амыр күөс-көдү, шудургу ажалдап турар-лар. Ак-Чыраада Тоолалыг бригаданың 13 тонна, сардык надарчылары 20 тонна ажа-мынарыг сизини белеткөн алганаар.

МУРНАКЧЫ ХОЙЖУ

Бо чызым Ак-Чыраа делес-кериңден «Малчын», «Мөңгү-Бүрүн» совхозтарыг хойжу-лары сизин белеткөн алырын-че мурнуку чылдарда идеп-кейлиг киргелер. Хойжу си-генчилерин мурнуку оду-рууда «Мөңгү-Бүрүн» сов-хозтун амыл хойжуу ком-

мунист Семён Иргит бугу-реалдыг чоруп турар. Ол кыска үдө 5 тонна сизини прес-ектөөш, ам Мөңгү-Бүрүн хем-ия эркетеринден тус чериниң ма-лыга тааржыр агы-нагыны, надар ошту кезип белеткөн турар.

ДЕМНИГ АВАШКЫЛАР

«Малчын» совхозтун ажал-чынарыг хулаагыг Шооку Хураалын өг-бүдөзиниң ажал-ишче кызымаан чалгыс чер чурттуглары билер. Ол ам совхозтун Ак-Чыраада си-генчилерин аразында ажал-дап турар. Сизин сөзүгө эге-лоонд бээр III. Хураал 10 тонна сизини белеткөөш, тэ-рөөн сөзүгөгө дугааган.

Юлия Биче-оолонна Шооку Ак-Чыраада сизиниң бри-гаданыг ам 6 чыл улаштыр номаарыг. Хойжы туртар-нын кези, шалып, кезеж кижилерин кылган чеминиң

нары эки деп сизинчилер мактап чугалажырлар.

Ю. Б. Шооку урууларын ажал-ишче кызымаан-на өр-дөдү турар. «Оон узук уруу Ураа ам ийя чыл улаштыр дузалакчы поварап, сизин-чилерин эл-савалын конту-арыг байдалда тууду турар. Адам классы огул Алай-оол бригаданың сизинчилериниң длевин бижырып, сизинчил-лерге «амданыг хондук бижы-рыкты» диртип мактадып турар.

А. БЕТЗИ

ДҮРГЕДЕТКЕН

Партия Кызыл райкомунун бөрүзү болгаш райүүс-көн районда мал чеми белет-кээр талазы-биле социалист чарыштын сөөлү он хонук түнөөдөгү үшүргөн.

«Нара-Хаан» совхоз 480 тон-на севастык, 175 тонна сизин белеткөөш, чегериле ед-иптизине шиттирер план-нын 25 хулаа күөскөдүр ал-гаш, ол талазы-биле район-

молчу-амыктарын мал чеми белеткээр тускай зөөнүзү 50 тонна сизин белеткээр онал-да алгаш, ам 26 тоннамы са-рааттаан.

Кызыл районда «Кен-Тей», «Х Улуг хураал» совхозтар мал чемини белеткөөш, тоски-эп база-ла дүргөдөп турар.

К. МААДЫ

ХООРАЙЖЫЛАРЫҢ ДУЗАЗЫ

Ниятиз-биле малыга шеф дузаны-биле чем белеткее-риг бээр чугула кампани-га наймысала Кызылдың бугураагылар, албан органи-заастаа идепкейлиг киржип турар. Амгы үдө хоорай чогууну совхозта-рында кызылчылардан мун хире киж сизин шөлдөри-де ажалдап турар. Июль төнчүзүндө эгелээш август баштайгы телелээш дуз-сугу чашкынар чаап тур-ура-да, олар ол-да үдө ийи чус ажал тонна сизини совхозтарга белеткөн берген. Ниятиз-биле 393 тонна сизини белеткөөш, ажал куженишкениг уламчылашкан. Эркек чыдым ол-да үдө-биле деннээр шеф дузаны-биле белеткөөш сизиниң хем-

чөөлү чөөрби тонна хой бооп турар.

Кызылдың чамдык бугу-руагы, тузуг болгаш албан организаастаа кызыл-чыларын совхозтарга белеткөөш, ажал куженишкениг амыр күөскөдүр, сизин шөлдөриде ажалын үргү-чүлөшкан. Чижээ, рес-публиканың Статистика эр-гелелиниң коллектив «Х Улуг Хураал» совхозка он тонна сизин белеткөөш планын 16,5 тонна кылдыр мракта амыр күөскөдүр. «Кызыл тузуг» эргелелин-де коллектив болгаш «Тыва тузуг» трестин эргеле апар-дарыны ажалдакчылары Каа-Хем районун «Совет Тыва» совхозуна дараа-лаштыр ол база он алды тонна сизини белеткөн

берген. Сельхозтехникаг Кыркунтедидиң ажалчы-нары болгаш специалистери «Х Улуг Хураал» совхозка сизин белеткөөш бээр даалга-ны багыт эвес күөскөдүр турар.

Чаралаттыг шалыпчы айда ниятиз-биле малыга четир санныг чеми белет-көөш, ажал идепкейлиг киржир бугураагылар база киж бугураагын чугула ке-рөө турбук, чамдык көл-өктөр бо талазы-биле берген даалгаларын күөс-көдүргө багыт киржип турар. Илангыла Тываның электери четкилерин, «Тыва көдөө тузуг» трестин, «Тыва совхоз тузуг» каттыжыш-кыны, Кызылдың эт комбинатын, Аш-чөм үлө-

пурунун министрствозун болгаш өскө-даа коллектив-терин илангыла хамаа-рыштырып болур.

Ажал-агыларга шеф ду-заны-биле сизин белеткөөш бээр даалгаларын күөскөдүр болур аргаар кызылчы-ларда бар. Сизиниң үнүш-дүжү бо чымыл эки. Мы-чангаш кол чүзү ажалда беким организаастаа чорук-ту чедиш алыр, темениң бедилер болгаш хуш, шак бүрүзү чөп ажалылар болу-тур. Мычангаш хоорай чогууну совхозтарыга мал чеми белеткөөш бээр даалгалар додур болгаш амыр күөскөдүр — кызыл-чыларын бо хуниңде бир чугула сорулга болур.

НОГАА КОНВЕЙЕРИ

ЛЕНКОРАНЬ. (Азербайжан ССР). (СЭТА-ның иорр. Н. Шахвалиев). Республиканың эркек чызым эрте бижар ка-пустаы дика хойжу ажал алганы ногаа бугураагы тускай-жыттыг ажал-агыларын оро-тордарында дүжү ажалда-зы эгелөөш. Помидорлар, бак-лажынар, болгар перен быш-кан. Оларны база ажаап эге-лөөш.

Эркек чызымны арга-дур-жулаагы ажалдап турган но-гаажылар «Огород-магизин» деп конвейерин ажалын дүр-гөдөткөн. Ногаажылар сып-тар алган додур магизинер-нин баартыктарыг апарып

чедир деп керени совхозтар салып бугураагы-биле чы-зым алганаар. Ажал-агыг бү-рүзүнде магизинерден чыгып-лаар кирген, оларга чугула продукция чезе херектиг ила бурун бижан. Ажалда үе-зинде ногаа өстүр ажал-агыларда салып организа-цияны диспетчер пункт-тарына тургузуп бээр. Ногаа сөөртүрүлде херек апарган автомобилдер-биле совхозтар-нын ол хандырып, оларын чу-дуртугун хайгарып, баар чедирин тодаралып турарлар. Белеткөөш бугураагы бол-ган алган додур магизинер-нин баартыктарыг апарып

Тыва АССР-ниң Дээди Сөвөдиниң Президиумунун Хулаалыг бижин-биле А. А. Серединини шаңкээр дугайында

Тыва АССР-ниң Дээди Сөвөдиниң Президиумунун ЧАРЛЫН

Республиканың ажал-агыг «Магизин» Александр Ален-организаастаа хой чылда ая сеткилдиг ажалдап келген АССР-ниң Дээди Сөвөдиниң дөш база төрүтүгүн хулаа-гыг бээр 60 харлааны-биле жин-биле шаңкээр.

Тыва АССР-ниң Дээди Сөвөдиниң Президиумунун Даргаам М. МЕНДУМЕ.

Тыва АССР-ниң Дээди Сөвөдиниң Президиумунун Секретары Н. БОЙТУ.

Кызыл хоорай, 1982 чылдың август 6.

БЕДИК ҮНӨЛЭЭШКИН

ПРАГА. СЭКП ТК-ның Чин-гине секретары, ССР-ниң Дээди Сөвөдиниң Президи-умун Даргаам Л. И. Брежнев-тин ЧКП ТК-ның Чингине се-кретары, ЧССР-ниң Президи-тиги Г. Гусак-биле Крымга на-йыраачы ужуражышкыныгын түнөөдөгү ЧКП ТК-ның Президиуму көргөн болгаш бе-дик-биле үнөөш. Ук ужура-жышкыныг ажи-лунча ийя чуртуну коммунист партия-ларының болгаш улустарының бузулаас чалгыс элтин, үдө-бөдөлүрлерин бурун чалгыс элтин база дагып бугураагыг көргөскөн деп, Прагада пар-ламентын албан хуузуун динназымына чугалаан.

Энтер Л. И. Брежнев биле Г. Гусактын Совет Эвилелиге чехословак партия-курне де-легациязын аян-чорунун соонда болган амыр ужура-жышкыныгын ССР-ниң болгаш ЧССР-ниң аразында найыра-лы, өмилдизин база бүгү тала-зыг калы ажалдакчыларын улам ийя чалыжышкыныг чаа чугула ийи беринишине болуп турар. ЧКП-ның болгаш беким социалист күрүнес-тин ол бижы болган ажал-

лиш чок политиктиг шугуу Чехословак Социалист Рес-публиканың улустарыг ажал-агыг эрге-ажыктарыг тааржыр турар.

Ийи чуртуну экономиктиг болгаш өртем-техниктиг калы ажалдакчыларын оруу-биле чаа бажынарын эргежок чугу-лазын ЧКП ТК-ның Президиуму ошалай айткан.

АКШ-тың империалист бө-лүктери ССР-ге болгаш со-циалист өскө-даа чурттарга уур политиктиг база эконо-миктиг ийишкыныг күөтө-лирип турар мындыг үдө со-циалист деп каттыжышкы-назын шугуу-биле соци-алист экономиктиг интерна-ционал, экономиктиг харыл-заларын улам ийя чалыжы-шынын чугулазын өзү турар. ЧКП ТК-ның Президиуму ол талазы-биле экономиктиг ай-тырлар дугайыг дөш де-нелге ам болур чөвүл хула-зын ош чугула кылдыр санап турар.

Делет харылдажыларын амыр ажалдагыг ажыгала-ны беринген тодаралыгга ЧКП ТК-ның Президиуму бу-рун каттыжып турар, мын-гы

айымды чыдаганы АНШ-тың администрациянын Вар-шава Керээниң киржикчиле-рин коштадырыг болгаш ше-рин куштерин амыр барык дең байлазын болгаш ажал-ыг кылдыр өскөртүрүчү чүт-кү салып турар авиатористиг үлгүдешкенин болуп турар.

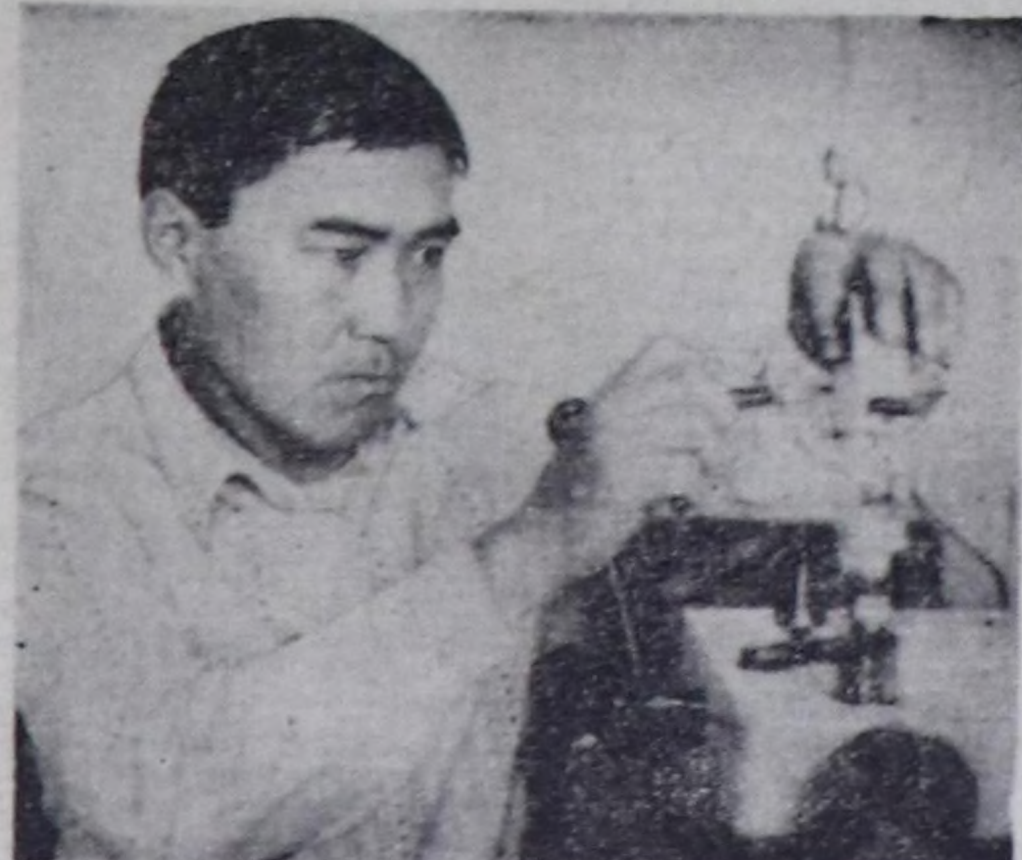
Бот-эргелиг ливан болгаш палестин улустарга уур Кат-тышкан Штаттарга делеттир-ген араатаныг израиль агрес-сияны чехословак улус киле-ношкын-биле буруу шаап турар. Агрессияны доп-дараан соодаларын ол шиттирлиг не-ген турар болгаш Чооку Чөп чук кризисин Палестинаның араб улусунун, ол калы де-виксизиниң бүгү улустарыг эргелерин барымдаага, поли-тика талазы-биле бижыг бол-гаш чөптүг таарыштыр шит-тирлерин делетир дөш тур-жуп турар.

БНО-нун Кол Ассамблея-нын тускай сессиясына ко-дурлуг чаа совет инициати-валарын, чалыктыг мурунда ССР-ниң ажалдыг чектеги бир дугаарына ажалда-лас

дең хулаагыныгын төнөөдүг ужура-дузанын ЧКП ТК-ның Президиуму дөмдөгөн. Ол бе-дик харымсагалыг бажы Улуг Октябрьны тилегиныгын соон-да баштайгы хуниңде эге-лөөш-ле, делегеле баштайгы социалист күрүнесин бүгү төнөөдүг дугузуна ажал-далага чалгылыш чок ботта-лыг келген Ленинни про-пиагандыг политикамын чаа балыткалы болуп турар.

Тайыгга кыжанын турар айымдар улуг, мындажык даялыг кыжанын бөдүрүш-келер аргалары улач улуг деп түнөөдү ЧКП ТК-ның Президиуму бүрүн делетир турар. ССР-биле, социалист дем каттыжышкыныгын өскө-даа күрүнеси-биле, бүтү-лө депшигелет болгаш де-мо-краттыг күөтө-биле сырыл өмилдизин дөш, чөптө-лөшкенин дүжүр дөш, дүжүрелдиг чорукту чызы-рылар дөш дөш шиттир-лөп чехословак улустун бола-дары дайынын бөдүрүшкенин аргалары бар өргөн-биле до-белет.

(СЭТА)

Күш-ажылчы чалгай чан-чыларын ажалчынары-нын мурнакчы отряды-биле «Тыва кобальт» комбина-дында О. Монгуш ажалда-ла беш чыл болган. Ол ма-наа ажалын болуп бы-жыккан, СЭКП кезигүүгө кирген. Мычангаш кобаль-тыг Хову-Аксы амык кижини салым-чолуун, аас-кежиниң, амырлар-

Улустарыг
«Малчын»
БИБЛИОТЕКА
И. А. С. Пушкин

